

плексний розвиток районів, стан навколишнього середовища, кращі умови будівництва нових підприємств тощо).

На основі оптимального варіанта розробляються територіальні баланси виробництва і розподілу найважливіших видів продукції, розраховується потреба галузі в трудових, паливно-енергетичних, сировинних, водних та інших ресурсах, капітальних вкладеннях, формуються вимоги до суміжних галузей, а також проблеми, які підлягають подальшій розробці.

УДК 502:330.15(07)

О.М. Яворська – УкрДЛТУ;

Н.І. Коломісць – Комерційний банк "Фінанси та Кредит"

ПРІОРИТЕТИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Розглядаються основні пріоритети екологічної політики Львівщини. Наводиться екологічний стан регіону на даний час та його економічний механізм забезпечення.

O. Yavorsky, N. Kolomyets – USUFWT

Forming priorities regional ecological policy

Consider basic priorities of ecological Lvivsky policy. Directs an ecological region state for a given while and his economic mechanism of guaranteeing.

Метою екологічної політики у Львівській області є сповільнення темпів погіршення стану природного середовища і забезпечення передумов для активізації природоохоронної діяльності, спрямованої на стабілізацію і поступове покращання екологічної ситуації. Основною її ідеєю є те, що протягом періоду економічної кризи в державі і поступової стабілізації ситуації в області, здійснюються практичні заходи для недопущення подальшого загострення екологічної ситуації і паралельно формуються системи і механізми екологічної безпеки, які необхідні для активізації природоохоронних дій в умовах ринкової економіки.

Тенденцію до зменшення валових показників забруднення природного середовища, що спостерігається протягом останніх 3-4 років, не можна вважати результатом цілеспрямованої екологічної політики. Це – наслідок масової зупинки і простоїв виробництва, пожеволення якого неминуче викличе ріст шкідливих викидів у природу. З тієї ж причини сьогодні зростає загроза виникнення техногенних аварій і катастроф, особливо на екологонебезпечних об'єктах, яких в області десятки. Не треба також забувати і про ті значні збитки, які завдані природі в попередні роки і викликані ними негативні процеси в екосистемах, що можуть відзначитись на здоров'ї людей через деякий час.

Тактика природоохоронних дій в обл. повинна базуватись на об'єктивній інформації, що є не тільки соціально необхідно, а й економічно вигідно. З врахуванням усталеної практики, внесення постійних змін у законодавство, екологічне політика місцевих органів влади і регіональних державних природоохоронних структур часто здійснюється у невизначеному правовому полі, що таїть у собі можливість виникнення конфліктних ситуацій. Законодавчі акти, що регулюють економічні відносини, переважно не мають серйозного екологічного обґрунтування, а в таких важливих напрямках, як приватизація, конверсія оборонних галузей

земельна реформа екологічні регламенти їх здійснення взагалі не передбачені. В області склалося критичне становище з фінансуванням екологічних програм. Кошти від платежів за забруднення навколишнього середовища розпорошені у численних фондах, ставки платежів після індексування на декілька порядків нижчі, ніж у країнах близького зарубіжжя.

В області розробляється Програма охорони навколишнього природного середовища Львівщини на 2003-2007 рр. та План дій ОНПС на 2002 р. Цими програмними документами основними пріоритетами екологічної політики Львівщини визначено:

- покращення екологічного стану басейнів транскордонних рік Дністер, Західний Буг та Сан;
- екологічна реабілітація гірничо-видобувних районів Львівської області;
- вирішення питання утилізації промислових і побутових відходів на території області;
- реалізація "Загальнонаціональної програми формування національної екологічної мережі України";
- розвиток природно-заповідного фонду на території області;
- організація системи екологічного моніторингу та інформаційного забезпечення природоохоронної діяльності.

Основною екологічною проблемою Львівщини є погіршення екологічного стану басейнів прикордонних рік Дністер, З.Буг та Сан. Україна ратифікувала ряд міжнародних конвенцій з питань транскордонного забруднення вод, тому це питання є пріоритетом № 1 в області з огляду на витоки з території області транскордонних річок басейнів Балтійського та Чорного морів.

Стан поверхневих вод у Львівській обл. в цілому залишається незадовільним. Результати здійснення заходів державного контролю за станом водних ресурсів свідчать про те, що, незважаючи на спад виробництва та зупинку багатьох підприємств, не спостерігається суттєвого покращення якості поверхневих вод та зменшення скиду не очищених або недостатньо очищених стічних вод. Через це виникають такі екологічні проблеми: скид неочищених і недостатньо очищених комунальних і промислових стоків; потенційна небезпека для населених пунктів та промислових об'єктів при проходженні великих паводків; – порушення водохоронного режиму, забруднення малих річок.

Протягом останніх трьох років з державного та обласного фондів ОНПС профінансовано створення проектної документації для підтримки екологічної рівноваги в зоні діяльності Яворівського ДГХП "Сірка", розробку Комплексної програми екологічної стабілізації у Яворівському ДГХП "Сірка" на загальну суму 650 тис. грн.

Видобування сірчаної руди відкритим методом призвело до утворення кар'єру розміром 5х2,5 км (1250 га) та глибиною 90 м. При розробці кар'єру порушено річкову систему регіону. Основними об'єктами, що в даний час загрожують екологічною небезпекою Яворівському регіону та басейну р. Вісла, є рудник відкритих гірничих робіт і створена примусова система відводу річок з території родовища (р. Шкло, р. Гноєнець та їх притоки).

Гірничими роботами порушено та виведено з користування понад 7 тис.га земель, побудовано 3 хвостосховища, де складається понад 20 млн. м³ відходів гірничо-хімічного виробництва. Щороку у вироблений простір (кар'єр) рудника притікає 25,5 млн. м³ сірководневих високомінералізованих дренажних вод. Вміст

сірководню у вихідній дренажній воді становить 50 мг/л, солей – 3,5 г/л. Ці води перекачуються у транскордонні ріки Шкло та Вишня, які течуть у Польщу (басейн Сяну).

На утримання вказаних об'єктів в екологічно безпечному стані необхідно щорічно витрачати 10,5 млн. грн., починаючи з 1993 р. витрачено 35 млн. грн. (або 9 млн. доларів США за цінами 2000 року).

Протягом останніх трьох років з державного та обласного фондів ОНПС профінансовано створення проектної документації для підтримки екологічної рівноваги в зоні діяльності Роздільського ДГХП "Сірка" на загальну суму 200 тис. грн.

До основних джерел забруднення поверхневих, підземних вод, землі Роздільського рудника належать склади фосфогіпсів, відходи виробництва фосфорної кислоти. Накопичення цих відходів IV класу небезпеки досягло критичних меж і становить біля 4 млн. т. Питання утилізації даних відходів не вирішено.

Зафіксовано переливи з обвідної каналу складу фосфогіпсу в залишкову ємність Центрального кар'єру, яка є неузаконеною гідротехнічною спорудою з об'ємом рідини 1,5 млн. м³. Фіксується інтенсивна фільтрація зі складу фосфогіпсу в підземні води.

Багаторічна розробка кам'яновугільних шахт Львівщини призвела до надзвичайної екологічної ситуації в Червоноградському промисловому районі – басейні р. Західний Буг. Це, в першу чергу, забруднення земель, поверхневих та підземних вод ароматичними, поліциклічними та галогенізованими вуглеводнями, солями важких металів. Причиною цього є прориви трубопроводів шахтних вод при їх перекачуванні в накопичувачі.

Для вирішення питання утилізації промислових і побутових відходів на території області було створено Корпорацію "Регіональний центр поводження з відходами". Основними напрямками діяльності Корпорації є:

- співпраця з органами державної влади та управління в сфері розробки і виконання державних програм поводження з токсичними відходами;
- сприяння розробці нового екологічно-безпечного технологічного обладнання;
- підготовка кадрів виробничого та науково-технічного персоналу;
- представництво інтересів Засновників і асоційованих членів Корпорації у зовнішньоекономічних відносинах, а також у співпраці з органами державної влади та управління;
- проведення науково-практичних конференцій, "круглих столів", семінарів та ін.

В області зафіксовано 247 промислових підприємств і об'єктів господарювання, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням промислових токсичних відходів. За 2000 р. в області утворилось біля 1 млн. тонн промислових відходів. У місцях видалення промислових відходів на підприємствах області не забезпечуються вимоги щодо дотримання норм екологічної безпеки. Насамперед, це стосується умов складування фосфогіпсів на Роздільському ДГХП "Сірка" (4 млн.т), рідкої і твердої фракцій розсолів Стебницького ДГХП "Полімінерал" (13 млн. м³), відходів вуглевидобутку та вуглезбагачення в холдинговій компанії "Укрзахідвугілля", кислих гудронів Львівського дослідного нафтомаслозаводу (понад 200 тис. т), відходів гальваніки (200 т), нафтових шлаків на Львівській залізниці та Дрогобицькому нафтопереробному заводі (44 тис. т), зберігання відпрацьованих свинцево-кислотних акумуляторів на ВАТ "Вторкольтормет", непридатних і заборонених до використання пестицидів на складах АТ "Агросервіс" (540 т).

Практично всі 53 санкціоновані сміттєзвалища області експлуатуються з порушеннями норм екологічної безпеки (експлуатація здійснюється без належних проектів, не проводиться достатнє перешарування відходів інертним матеріалом, немає очисних споруд, достатньої кількості працівників, засобів механізації, даних про вплив на довкілля тощо).

Одним із дієвих засобів державного регулювання у сфері охорони довкілля є економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

Табл. 1. Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища за 6 місяців 2001 р.

Фонд ОНПС	Поступлення, млн. грн.	Використання, млн.грн.
Державний	1,454	0,800
Обласний (із залишком 2000 р.)	1,975	0,424
Місцеві (інформація за 5 місяців)	0,315	

Незважаючи на спад промислового виробництва, екологічна ситуація у Львові та Львівській області залишається напруженою, що створює низку проблем як для мешканців міста, так і для регіону загалом. Причинами такого стану є застарілі й недосконалі ресурсомісткі технології виробництва; зношена система водопостачання і водовідведення, накопичення значних обсягів відходів, відсутність ефективних способів їх збирання, зберігання та видалення, прояв небезпечних геологічних процесів, недосконалість транспортних розв'язок, висока щільність забудови селітебних територій, низька екологічна свідомість населення, відсутність низки правових норм тощо. Проте варто відзначити, що, порівняно з іншими великими містами України, Львів в екологічному аспекті є відносно благополучним містом.

УДК 630*79

Аспір. А.В. Івануца¹ – УкрДЛТУ

ЛІСОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Подается детальна характеристика лісопромислового комплексу Львівської області у розрізі основних його підкомплексів: лісогосподарського, целюлозно-паперового та деревообробного.

A. Ivanussa – USUFWT

Lviv region forest industrial complex: the main tendencies and nowadays reality

The detail characteristics of Lviv region forest industrial complex within it's main subcomplexes: forestry, wood-working and cellulose-paper, is given in this work.

Серед територіально-галузових виробничих комплексів Львівської області одне із центральних місць посідає лісопромисловий комплекс (ЛПК). Його одинорідність як виробничо-економічної системи базується на тому, що складові галузі, підгалузі та виробництва ЛПК використовують один і той же вид сировини (дереvinу) і виробляють хоч і різноманітну, але часто взаємозамінну продукцію [1]. Лісопромисловий комплекс Львівщини складається із трьох складових підкомплексів

¹наук. керівник: доц. С.О. Козловський, к.с.н. – УкрДЛТУ